

Editor:
Hadrian Mateescu

Redactor:
Brândușa Zărnescu

Corectori:
Cristiana Ciarec
Evelin Ceciu / Corectura.ro

Tehnoredactor:
Mihaela Mănoiu

Concept grafic copertă:
Silvia Olteanu

© 2023 Editura CUANTIC / Mara Distribution Services SRL pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate

Credit foto copertă: © Getty Images / Loius MONIER / Gamma-Rolpho
(Portretul poetului Emil Cioran - 01 martie 1986)

www.edituracuantic.ro
+4 0730-52.52.52
e-mail: comenzi@edituracuantic.ro
facebook.com/edituracuantic
instagram.com/edituracuantic

Carte apărută cu sprijinul IICMER

INSTITUTUL DE INVESTIGARE
A CRIMELOR COMUNISMULUI ȘI
MEMORIA EXILULUI ROMÂNESC

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TĂNASE, STELIAN

Cioran și Securitatea / Stelian Tănase. - București : Cuantic, 2023

Index

ISBN 978-606-95577-7-8

94
929

Avertisment: Distribuirea, copierea sau piratarea conținutului acestei cărți sunt pedepsite de lege. Nicio parte nu poate fi reprodușă, copiată sau difuzată în orice mijloace (scris, video, foto etc.) fără acordul scris din partea editorului, exceptând citate scurte în limita a 100 de cuvinte sau recenzii. Toți cei care au scris sau au contribuit la această lucrare au respectat legea, au depus timp, pricepere și energie, astfel încât dumneavoastră să citiți, să împărtășiți cu ceilalți valorile și învățămintele din această carte, într-un mod asumat, legal și responsabil.

STELIAN TĂNASE

**CIORAN
ȘI
SECURITATEA**

CUANTIC
București
2023

CUPRINS

Notă asupra ediției	5
Cioran și Securitatea (<i>Stelian Tănase</i>)	7
Documente	21
Index de nume proprii.....	381

CIORAN ȘI SECURITATEA

Odată, aflîndu-mă la Paris, chiar în ultima zi de vacanță, m-am întîlnit, în urma unui telefon, cu doamna Laurence Tacou. Era prima dată cînd o întîlneam, dar îl cunoscusem pe Constantin Tacou, un om foarte simpatic, prezentat, în 1990, de ambasadorul de atunci, Alexandru Paleologu. Îmi amintesc vizita la sediul editurii L'Herne, căptușit cu ediții vechi din caietele-dosar (Lautreamont, Nietzsche, Jung, Camus, Malraux...), de biroul din aceeași încăpere al gazdei (rue de Verneuil) și de invitația de a „ne servi” cu ce volume dorim. Au urmat o lungă hoinăreală și o conversație în restaurantul favorit al editorului, mare șuetist, ca și Alexandru Paleologu. Am repetat vizita cu ocazia altor popasuri la Paris, fie singur, fie împreună cu cel care ne prezentase. Cu același tipic, am primit invitația să luăm acasă ce volume dorim, urmată de o plimbare pe străzile Parisului și o lungă șuetă... gastronomică.

Cum Constantin Tacou se stinsese (2001), stăteam acum de vorbă cu cea care preluase editura L'Herne și se îngrijea de apariția, pe mai departe, a bine-cunoscutelor dosare. Scopul întrevederii din barul hotelului Lutetia, cu aspect *belle époque*, era cererea de a colabora la „Caietul Cioran”, aflat în pregătire. Trebuia să trimit o selecție de pagini din arhive, plus un studiu explicativ, care să prefățeze documentele, altfel ininteligibile. Era și o coincidență la mijloc. Cum se spunea, „era ca un făcut”. Aveam în cameră o cărțuție abia cumpărată,

Milan Kundera, *Le rideau*, unde există câteva pagini despre Cioran, pe care le citisem în seara care precedase întâlnirea. Am acceptat, singura chestiune era că trebuia terminat relativ repede, ceea ce nu era chiar nou. De orice lucru la care te înhami e nevoie „ieri”. Nu îmi venea prea bine, mă apropiam „cu furie” de sfârșitul unui roman (inedit, *Cîinii lui Pavlov*), dar ideea îmi plăcea, așa că, ajuns acasă, am intrat în arhive.

Reproduc mai jos câteva pagini de jurnal.

„«8 fevr. Lucrez dosarul Cioran. Recitind, mă scufund iar în mizeria acelei lumi, dirijată din umbră de poliția politică. O istorie de promiscuitate, pîndă și delațiuni.»//... (Fără dată) «Am terminat de selecționat/xeroxat documentele Cioran, dar textul de prezentare doar în parte. I le-am trimis așa lui George Banu. Voi trimite documentele mîine și spre L’Herne. Introducerea, mai tîrziu.» George Banu s-a ocupat, la Paris, să restrîngă numărul prea mare de pagini expediate editorului. A făcut-o cu minuțiozitate și multe sfaturi bune. Firește, nu e timp, dar nu e nici spațiu suficient. Totuși, lucrurile au mers neted. Caietul a apărut la timp și a avut ecou, fiind comentat pe larg, polemic, la Paris, la București (mai puțin). Multe dintre semnăturile și textele adunate în sumar erau foarte bune. Dar, mai ales, a atras personalitatea lui Emil Cioran, care continuă să fie enigmatică și să se afle – nu știu cum – în mijlocul tuturor polemilor. Caietul de anul trecut, nr. 90/2009, de la L’Herne, «a turnat și el gaz pe foc», punînd în discuție multe chestiuni controversate. Succesul întreprinderii, reacțiile zgomotoase își au explicația mai ales aici. Emil Cioran rămîne un personaj nedescrisat.

O bună introducere în temă ar putea fi chiar paginile lui Milan Kundera (din *Le rideau*, Gallimard, 2005¹). Redau aici un pasaj, în strînsă legătură cu întrebările ridicate de documentele reproduse în acest volum. Eseistul amintește că, la moartea sa (1994), necrologurile nu au pomenit nimic despre opera sa («unul dintre

¹ Ed. rom. *Cortina*, traducere de Vlad Russo, Humanitas, București, 2008.

marii scriitori francezi», scrie M.K.), ci numai despre tinerețea sa, «care a fascinat, indignat, inspirat scribii săi funebri» (p. 169). Apoi, citează dintr-o însemnare din 1949 a românului: «Je ne pouvais même pas m’imaginer mon passé; et quand j’y songe maintenant, il me semble me rappeler les années d’un autre.»¹ Kundera se întreabă dacă și cum e posibilă această mirare vizavi de propriul trecut: «L’étonnement de l’homme qui ne réussit à trouver aucun lien entre son ‘moi’ présent et celui de jadis, qui est stupéfait devant l’enigme de son identité. Mais, dites-vous, cet étonnement est-il sincère?»² (p. 170). Și Kundera răspunde (dînd credit lui Cioran): «Bineînțeles că da!». Și citează, în continuare, același text: «Le malheur est le fait des jeunes. Ce sont eux qui promeuvent les doctrines d’intolérance et les mettent en pratique; ce sont eux qui ont besoin de sang, de cris, de tumulte et de barbarie. A l’époque ou j’étais jeune, toute l’Europe croyait la jeunesse, toute l’Europe la poussait à la politique, aux affaires d’État...»³. Kundera comentează: «Lipsa lor de experiență este dublă, nu cunosc lumea, nu se cunosc pe ei înșiși...». «L’emportement de Cioran», conchide Kundera, «contre la jeunesse trahit une évidence: depuis chaque observatoire érigé sur la ligne tracée entre la naissance et la mort, le monde apparaît différent et les attitudes de celui qui s’y arête se transforment; nul ne comprendra l’autre sans comprendre *tout d’abord* [sublinierea

¹ „Nu puteam nici măcar să îmi imaginez trecutul meu; iar acum, cînd mă gîndesc la el, mi se pare că îmi amintesc de anii altcuiva.” (tr. ed.; ed. rom., p. 146)

² „...mirarea omului care nu a reușit să găsească nici o legătură între eul său de azi și cel de altădată, care este stupefiat în fața enigmei identității sale. Dar această mirare este sinceră?” (tr. ed.; ed. rom., p. 146)

³ „Nenorocirile sînt rezervate tinerilor. Ei sînt cei care promovează doctrinele intoleranței și le pun în practică; ei sînt cei care au nevoie de sînge, de țipete, de tumult și de barbarie. În tinerețea mea, toată Europa credea în tineri, toată Europa îi împingea spre politică, spre treburile de stat...” (tr. ed.; ed. rom., pp. 146-147)

autorului, M.K.] son âge...»¹. «Une évidence existentielle, plus elle est évidente, du moins elle est visible...»² Nu mă grăbesc să îi dau cu totul dreptate lui Kundera. Dar aş spune că întrebarea pusă (unghiul din care priveşte lucrurile) e de neevitat. Răspunsul lui rămîne problematic, doar o parte a lui, mai curînd. Sîntem sau nu responsabili de tinereţea noastră? Cioran s-a zbătut o viaţă să o facă uitată. Această temă – «secundară» – trece printre rînduri în acest volum. Cealaltă temă este totalitarismul din extrema opusă. Regimul poliţienesc, supravegherea organizată cu cinism de la Bucureşti în acelaşi interval de timp, peste o jumătate de secol.”

«Personajul Emil Cioran» este încă puţin cunoscut. El s-a dorit descifrat exclusiv pe seama cărţilor sale apărute după război. Cioran a practicat, cu metodă, din anii '40, o discreţie vecină cu secretomania. Nu a dorit cu nici un chip ca trecutul său intelectual şi politic să fie deconspirat. În anii '30, el s-a plasat la extrema dreaptă; a publicat texte elogioase despre Hitler şi Zelea Codreanu şi altele antisemite. Avea un trecut inavuabil aşadar la Paris, unde se refugiase din 1941, cînd a fost demis din postul de ataşat cultural la Vichy, în care fusese numit de cîteva luni. Odată instalat regimul comunist în România, serviciile speciale de la Bucureşti l-au considerat o ţintă prioritară. Securitatea s-a ocupat, în lunga ei existenţă (1948-1989), nu doar de cetăţenii români aflaţi pe teritoriul românesc. Ea a dus acţiuni de amploare în Occident în dauna emigranţilor, indiferent de data părăsirii ţării ori dacă aveau sau nu o culoare politică. Pe listele negre ale Securităţii se aflau, pe lângă foşti demnitari, ex-diplomaţi, oameni de

¹ „Pomirea lui Cioran împotriva tinerilor traduce un aspect evident: din fiecare punct de observaţie ridicat pe linia de demarcaţie între naştere şi moarte, lumea pare diferită şi atitudinile celui care se opreşte asupra ei se transformă; nimeni nu îl va înţelege pe celălalt fără să îşi înţeleagă *mai întîi* [sublinierea autorului, M.K.] vîrsta...” (tr. ed.; ed. rom., p. 147)

² „O evidenţă existenţială cu cît este mai evidentă, cu atît e mai puţin vizibilă...” (tr. ed.; ed. rom., p. 147)

afaceri, jurnalişti, artişti, preoţi, militari etc. Chiar faptul de a te stabili în Occident era privit ca un delict şi pedepsit de noul Cod Penal românesc, de sorginte sovietică. Raţiunile pentru care regimul l-a avut în vizor pe Emil Cioran nu au fost atît trecutul lui de ideolog al extremei drepte, simpatiile sale progermane ori afilierea la mişcarea legionară. «Prezentul» preocupa Securitatea. Două erau scopurile urmărite de aceasta: 1) să descopere legăturile pe care cei din diaspora le aveau în ţară; 2) să cunoască şi să împiedice organizarea unor acţiuni de protest pe lângă guvernele occidentale şi în presă. Din acest punct de vedere, Cioran prezenta un dublu interes pentru Securitatea română. În refugiul său parizian, Cioran trăieşte marginal, într-o manieră opusă felului său de a se comporta în ţară, cînd era foarte sociabil, foarte prezent în presă şi la evenimente cu un caracter mai mult sau mai puţin monden (vernisaaje, conferinţe, lansări de carte, premii etc.). Motivele reclusiunii sale au fost diverse, dar toate au legătură cu teama lui că trecutul antisemit, de militant al extremei drepte progerman va fi dezvăluit publicului francez. Acest fapt ar fi avut urmări nefaste pentru destinul său. Întîi, putea cădea victimă demersurilor/şantajelor Securităţii de la Bucureşti. Cazul «Vintilă Horia», fost legionar, i-a servit de exemplu. În 1960, acesta a fost propus pentru premiul Goncourt. Ambasada Română de la Paris l-a invitat de mai multe ori, în încercarea de a-l anexa regimului. Vintilă Horia a refuzat, drept urmare Bucureştiul a lansat o campanie bazată pe dosare de Securitate, demascînd trecutul său de om al extremei drepte. Vintilă Horia a fost compromis şi s-a retras, cariera lui în Franţa fiind terminată. Pentru Cioran, a fost intimidant şi a ţinut minte. Alt pericol venea pentru el din partea stîngii şi a unor intelectuali evrei, care îi cunoşteau trecutul antebelic. Adversarul său cel mai cunoscut în acest sens a fost sociologul Lucien Goldman, fost comunist, exclus din Partidul Comunist din România în 1937/1938 pentru troţkism, care era la curent cu publicistica sa antisemită şi pronazistă. Un al treilea pericol pentru Cioran venea de la membrii mişcării legionare, care trăiau în

Occident și care se agitau în publicațiile lor, atacându-l pentru că refuza să participe la acțiunile lor și, mai ales, pentru dezicerea sa de trecut.

Dosarul său a fost deschis în 1954, la 14 ianuarie. E greu de imaginat însă că zece ani, după 1944, când Armata Roșie ocupa România, a fost uitat de autoritățile comuniste. În 1948, fratele lui, Aurel Cioran, a fost arestat, judecat și condamnat la șapte ani de detenție «pentru activități legionare». Și sora sa a fost arestată și deportată la Canalul Dunăre-Marea Neagră¹. Există în dosar, începând cu 1951, mai multe rapoarte referitoare la «fugarul de la Paris» și, de asemenea, copii ale scrisorilor trimise părinților săi. Scrisori banale, de altfel, unde anunța trimiterea unor colete cu haine și medicamente, în plus dădea vești despre el. În 1954, Securitatea din Sibiu a deschis pentru Emil Cioran un dosar de «urmărire locală» (U.L.). Un an mai târziu, la 16 august 1955, din «urmărit local» devine «urmărit pe țară» (U.T.): «Republica Populară Română, Ministerul Afacerilor Interne. Strict secret. Direcția Regiunii Brașov, Serviciul Raionului Sibiu. Nr. 2808, Dosar de urmărire pe țară privind pe 'Ciobanu' [nume codificat pentru scriitor]». Data este foarte apropiată de momentul eliberării din închisoare a lui Aurel Cioran. De acum, agenții care lucrau în Occident încep să fie dirijați spre Paris, avându-l pe Cioran printre țintele prioritare. În țară, familia sa este strict supravegheată, la fel și prietenii.

La 1 martie 1960, a fost judecat la Tribunalul Militar din București cel mai mare proces politic intentat unor intelectuali. Printre cei 23 de acuzați se aflau cîțiva prieteni ai lui Emil Cioran: Constantin Noica, Arșavir Acterian, Marietta Sadova, ex-legionari. Și alți acuzați erau foști legionari, fără să fi fost în contact cu Cioran. Dar, în boxă, compar și persoane cu vederi opuse (Alexandru Paleologu, N. Steinhart, Dinu Pillat, Vladimir Streinu, Theodor Enescu etc.). Toți au fost condamnați la termene grele de închisoare, între 6 și 25 de ani. Vinovăția lor era cu totul imaginară. Unul dintre principalele capete de acuzare a fost corespondența purtată de Cioran cu persoane din țară. Constantin

¹ Proiect lansat în 1949 și folosit de regim mai ales pentru exterminarea vechii elite.

Noica a fost acuzat că pregătea traducerea unui eseu despre Hegel, pe care urma să îl trimită la Paris și – cu ajutorul lui Cioran – să îl publice aici. Tot Noica a fost acuzat că a răspuns unui text publicat de Cioran la NRF, «Scrisoare către un prieten din depărtare», în 1956, la care Noica a făcut imprudența să răspundă. Alt cap de acuzare a fost faptul că unii dintre cei din boxă au citit și au răspândit (ceea ce însemna «propagandă anticomunistă») *La tentation d'exister* (1956, Gallimard). Cartea fusese adusă în țară, printre alții, de regizoarea și actrița Marietta Sadova, cunoștință a lui Cioran din tinerețe. Frecventaseră împreună mediile legionare în anii '30. Ajunsă la Paris, într-un turneu al Teatrului Național, s-a întâlnit cu Cioran și Eliade și a adus, la întoarcerea în țară, exemplare din *La forêt interdite* și *La tentation d'exister*. Mai ales a doua a fost considerată subversivă (prima e un roman fantastic). Cartea a circulat în diferite cercuri, printre intelectuali din fosta extremă dreaptă sau, pur și simplu, curioși să citească o carte apărută la Paris, scrisă de un român de succes. În presa din România, au apărut atacuri la adresa lui Cioran și a cărții sale, în contextul unei masive represiuni declanșate de Gheorghiu-Dej, de teamă să nu scape situația de sub control după plecarea Armatei Roșii, în 1958. În cadrul acestei campanii de represiune, mii de intelectuali și militanți ai fostelor partide sînt arestați. Legătura cu Cioran a fost un pretext pentru autorități să însceneze procesul din 1960. Figura cea mai proeminentă dintre cei judecați atunci a fost Constantin Noica, filosof, prieten cu Cioran din studenție. La proces, s-a rostit de multe ori numele «Emil Cioran», în rechizitoriu, ca și în depozițiile martorilor¹. Intenția autorităților era să intimideze cercurile intelectuale și, pentru aceasta, s-au dat pedepse foarte grele, între 6 și 25 de ani.

La 20 martie 1965, dosarul de U.T. («urmărire pe țară») este transformat într-unul de «urmărire individuală». DIE (Direcția de Informații Externe) trimite la Paris mai mulți mesageri, să îl

¹ Vezi procesul descris pe larg în Stelian Tănase, *Anatomia mistificării*, Editura Humanitas, București, 2003.

spioneze. Între prietenii din țară, ca și în anturajul familiei la Sibiu, Securitatea plasase numeroși agenți. Dosarele din acești ani conțin sute de rapoarte, pline de detaliile cele mai anodine, de presupoziii, de denunțuri. Corespondența sa este violată și copiată înainte de a-i fi remisă destinatarului. Trei ani mai târziu, la 8 februarie 1968, «s-a hotărât închiderea acțiunii»¹. Contextul se schimbă. România strângea relațiile cu Franța. Generalul de Gaulle acceptase invitația lui Ceaușescu de a face o vizită la București; evenimentul a avut loc în mai '68. Totuși, autoritățile se decid greu să renunțe la «suspect». Abia un document emis la 23 februarie 1970 arată că dosarul «CHIRU» (pseudonim sub care se află personajul nostru) este închis pentru că «CIORAN EMIL [...] nu mai prezintă interes pentru munca noastră»². Ar fi însă o naivitate să credem că, de la această dată, Cioran scapă de supraveghere. El se găsește în atenția serviciilor de informații românești în continuare. Preocuparea pentru intelectualii aflați în exilul parizian nu a slăbit, indiferent de conjunctura politică. Tehnicile sînt aceleași, în anii '50 ca și în anii '70: 1) infiltrarea unor agenți în anturajul său și al celor din țară cu care corespundă; 2) violarea sistematică a corespondenței; 3) interceptarea tuturor convorbirilor telefonice etc. În această perioadă, interesul crescut pentru Emil Cioran determină autoritățile să încerce racolarea, ca informator, a lui Aurel Cioran. Tentativa s-a consumat în 1975 și s-a soldat cu un eșec, după ce acesta a «deconspirat» unor prieteni situația. Totuși, în 1981, Aurel Cioran primește autorizația să călătorească în Franța. Faptul se explică prin aceea că Securitatea declanșase operațiunea «Recuperarea», care avea drept scop să îl aducă pe Emil Cioran în țară. Cei doi frați s-au revăzut după 40 de ani. Securitatea a deschis un nou dosar; de data aceasta Cioran este botezat «ENE». Sub aparența unui funcționar al Ministerului de Externe, un ofițer acoperit îl sondează la Sibiu pe fratele său înainte de plecare. Mai mulți informatori sînt

¹ SRI, D. 2710, vol. 1, f. 325 (vezi *infra*, p. 233).

² CNSAS, D. 2710, vol. 1, f. 127 (vezi *infra*, p. 273).

dirijați spre Aurel Cioran. Supravegherea se intensifică. La întoarcere, după două luni, e vizitat din nou de același agent, pentru a constata impresiile. Cum nu are încredere în sinceritatea sa, cere să fie verificat prin informatori și tehnica de ascultare (T.O.), montată de mai mulți ani în casă, și prin interceptarea telefonului. Evident, Securității îi este mult mai ușor să acționeze la Sibiu și București, decît la Paris.

Anii '80 echivalează cu o continuă degradare a regimului comunist. Rapoartele agenților se răresc treptat. Aceasta și pentru că Cioran devine tot mai mefient, fiind prevenit de tentativele repetate de infiltrare a unor agenți. El este mai temător pe măsura paranoizării lui Ceaușescu, care ordonă represalii împotriva contestatarilor săi din Occident. Scandalurile repetate, provocate la Paris de Securitate, l-au avertizat cu privire la pericole. Defectarea generalului Pacea, afacerea Hajduk, afacerea Goma & Tănase¹), afacerea Monica Lovinescu (atacată pe stradă, în urma unui ordin al Securității) arată un regim în degringoladă, decis să recurgă la orice mijloc pentru a-i intimida pe cei pe care îi consideră adversari. Imaginea lui Ceaușescu se prăbușește, criticile și atacurile din Occident se înmulțesc. Subiectele sensibile sînt: demolarea satelor și a bisericilor, penuria cronică de bunuri, construcția Casei Poporului și distrugerea Bucureștiului, cultul personalității, regimul neostalinist practicat de Ceaușescu. Și judecățile lui Cioran față de regim se modifică. În anii '60, cînd politica externă românească făcuse unele gesturi independente față de Moscova, Cioran părea mai concesiv, arătînd oarecare încredere că lucrurile se schimbă. Spunea, uneori, că ar dori să se întoarcă la Sibiu, să își revadă locurile natale. În anii '80, refuză net asemenea propuneri și nici prietenilor nu le mai spune că ar dori să se întoarcă. Dimpotrivă, judecățile sale față de București se radicalizează. Primește tot mai puțină lume venită din țară. Scrisorile sale sînt și mai circumspecte și adresate strict unor rude și vechi prieteni în care mai are încredere. Securitatea continuă să îl monitorizeze, cu toate că mijloacele sale sînt tot mai limitate.

¹ Nici o legătură de rudenie cu autorul acestor rînduri.

Rapoartele despre Cioran provin mai ales de la agenții sub acoperire, plasați ca diplomați în Ambasada RSR din Paris, și, rareori, de la emișari care mai reușesc să îl întâlnească și să obțină informații la prima mână. Rapoartele citează mai ales articole apărute în presă. De exemplu, că a refuzat un premiu literar acordat de Academia Franceză sau ce afirmații a făcut într-un interviu. Securitatea (având deja prea multe probleme pe plan intern, unde regimul se apropia de actul final) continuă totuși operațiunea de «influențare pozitivă», veche de trei decenii. Proiectul de a-l invita în țară este uitat, «pînă la noi ordine». Găsim totuși în dosare note informative, rapoarte din anii '88-'89, semn că Cioran se afla în atenția DIE.

Probabil cea mai spectaculoasă informație apărută din cercetarea dosarelor pe care Securitatea română i le-a alcătuit lui Emil Cioran (sub trei nume: «Ciobanu», «Chiru», «Ene») este că interesul «informativ» față de el nu a scăzut nici după căderea lui Ceaușescu. Autoritățile «revoluționare», masiv controlate de vechile structuri ale Securității, nu au încetat să se ocupe de el. Dezmembrarea oficială a Securității, la sfîrșitul anului 1989, nu a produs nici un efect. Dosarul «EMIL CIORAN» a fost închis abia cîteva luni mai tîrziu. La 5 mai 1990, un document, strict secret, nr. a-6/005553/15, emis de U.M. X-609 (exemplar unic), conține un raport cu propunerea de închidere a acțiunii informative de influență «ENE». «ENE este în vîrstă de 79 de ani, de naționalitate română și cetățenie franceză, profesor de filozofie și scriitor, domiciliat în Paris. A fost luat în preocupare în anul 1981, în cadrul acțiunii 'Recuperarea'. Avînd în vedere că, în prezent, 'ENE' nu mai prezintă interes operativ pe linia unității noastre, PROPUNEM: să se aprobe scoaterea sa din preocupare și clasarea dosarului 5553 la U.M. LI 15. Semnat cpt. ss [ilizibil], șef serviciu lt. col. M. Vasiliu.»

Carierea de «suspect» a lui Emil Cioran a fost, așadar, lungă. Acuzațiile care i s-au adus nu au fost atît simpatiile legionare din anii '30 (de altfel, cu ideologia extremei drepte regimul comunist de la București a avut multe asemănări). Vina pentru care a fost urmărit:

în afară de faptul că a păstrat legăturile cu rude și cunoscuți din România, «desfășoară activitate dușmănoasă, în special prin scrierile lui 'filosofice' [ghilimelele aparțin dosarului] cu caracter idealist»¹. Securitatea constata: «în relațiile [...] pe care le întreține frecvent prin corespondență, cît și prin turiști, elementul urmărit manifestă prudență și nu face afirmații cu caracter politic»². Relațiile cu «suspectul» au evoluat în timp, ca și tipul de atenție pe care Securitatea i l-a «acordat». Au contat contextul politic internațional, relațiile Bucureștiului cu Moscova și Occidentul. Au existat scurte perioade de relaxare (la scurt timp după 1955, datorită «spiritului de la Geneva», sau, în anii '60, pe fondul «liberalizării»). Acestea au alternat cu altele mai lungi, de înăsprire a controlului, odată cu intensificarea Războiului Rece (după revoluția de la Budapesta, invadarea Cehoslovaciei și a Afganistanului). În aceste circumstanțe, interesul arătat de Securitate a crescut, acuzațiile la adresa lui au escaladat. Cert este că în nici o zi Cioran nu a fost ignorat de București. Un scop al acestei supravegheri continue a scriitorului de către Direcția de Informații Externe a fost «influențarea sa pozitivă», prin diverși mesageri și spioni strecurati în anturajul său. S-a urmărit descurajarea lui să participe la emisiunile unor posturi de radio occidentale, care se recepționau în România. Alt scop a fost să îl determine să nu colaboreze cu membri ai emigrației la acțiuni de protest, să nu se exprime critic vizavi de București în public. Cum devenise un scriitor cunoscut, orice poziție de contestare din partea sa avea o greutate (reală sau presupusă) nedorită la București. Regimul a urmărit, de la jumătatea anilor '50 ca Emil Cioran 1) fie să se întoarcă «acasă» definitiv, 2) fie să călătorească în România, la invitația oficială a autorităților. A fost o adevărată obsesie a regimului să îl convingă să viziteze România. Dacă Cioran ar fi acceptat, regimul ar fi marcat un important succes propagandistic. Ar fi putut pretinde că Cioran, vechi ideolog al extremei

¹ SRI, D. 2808, f. 6-7 (vezi *infra*, p. 106).

² *Ibidem*.

drepte, intelectual de prestigiu în Occident, caționează dictatura comunistă. Această acțiune de atragere în țară nu l-a vizat numai pe Cioran, ci și pe Eugen Ionesco și Mircea Eliade. Toți trei au refuzat să viziteze România. Alții – G.E. Palade (Premiul Nobel pentru medicină), Henry Coandă (inventatorul avionului cu reacție) etc. – au acceptat și au fost folosiți copios de propaganda oficială. Pentru a reuși «influențarea pozitivă» și «vizita în țară», Bucureștiul și-a trimis frecvent agenții la Paris, pentru a-l contacta pe Cioran sub diferite pretexte. Agenții au fost fie persoane cunoscute de el din tinerețe, unele devenite, între timp, informatori ai DIE, fie necunoscuți, de asemenea recrutați de Securitate. Cine erau ei? Ex-deținuți politici, care au semnat angajamente cu Securitatea în timpul detenției sau după eliberare. Au fost colegi de școală, scriitori și jurnaliști, vechi sau din perioada postbelică, și ei în serviciul Securității. O parte dintre cei trimiși la Paris au fost, pur și simplu, ofițeri de informații acoperiți sub diferite legendări: de ziariști, funcționari etc. Mijloacele alocate de București acestei operațiuni au fost supradimensionate, ele probează interesul de care se bucura «suspectul» în ochii autorităților comuniste, pe măsură ce paranoia lui Ceaușescu a crescut și Securitatea și-a amplificat acțiunile care îl vizau. Trebuie observat că opiniile lui Cioran față de regim au variat. În anii '60 – în perioada așa-zisei liberalizări – ele sînt mai tolerante. Amnistia deținuților politici din 1964, publicarea unor scriitori pînă atunci interziși, un regim al pașapoartelor mai tolerant, care făcea să ajungă la Paris unii dintre prietenii săi antebelici și chiar rude, i-au moderat opiniile. Ele devin din nou critice după deriva neostalinistă a regimului, odată cu 1971. Pînă la căderea regimului, în 1989, judecățile sale s-au radicalizat. Îmbătrînind, Cioran se izolează progresiv de emigrația românească de la Paris, rămînînd în contact numai cu Eugen Ionesco, cu care nu fusese prieten în tinerețe (nici nu se putea, Ionescu fiind un om de stînga) și cu Mircea Eliade, care aparținuse, în anii '30, extremei drepte, cînd deveniseră prieteni. Pe cei trei îi neau, în exilul lor occidental, originile comune și statutul

dobîndit aici: celebritatea. Niciunul dintre ei nu s-a mai întors niciodată în țara de origine, în ciuda tuturor demersurilor făcute pentru a-i atrage la București. În ceea ce-i privește, operațiunea declanșată de Securitate numită «Recuperarea» a eșuat.

Documentele de arhivă din paginile următoare sînt o mică parte a fondurilor existente în arhivele românești. Documentele reproduse provin din arhivele CNSAS și SRI. Aceste pagini îi dezvăluie cititorului aspecte ignorate din profilul «personajului» contradictoriu care a fost Emil Cioran și fundalul istoric pe care el a evoluat.¹

Stelian Tănase

¹ Acest text a fost publicat, în 2009, în volumul *Cioran*, Editions L'Herne, Paris, nr. 90/2009.

DOCUMENTE

ROMÂNIA
PREFECTUL JUDEȚULUI SIBIU
NR. 219/1941 Cabinet.

Sibiu, 20 Februarie 1941

CĂTRE
MINISTERUL PROPAGANDEI,
BUCUREȘTI¹

Avem onoarea de a Vă înainta alăturat, articolul scris de Dl. Emil Cioran și intitulat „Ardealul-Prusia-România”.

Dlui Emil Cioran i s-a încredințat înalta misiune de a reprezenta Țara la Paris în calitate de consilier cultural.

Din articolul anexat se desprinde o vădită tendință regionalistă, ceea ce ar lăsa să se creadă că în țară nu este o unitate spirituală, că provinciile sunt în mișcare de supremație una față de alta, stârnind chiar susceptibilitățile păturei culte din provinciile de dincolo de Carpați.

Lăsăm la aprecierea DVoastră valoarea științifică și literară a articolului.

Semnalăm că numitul s-a lăudat că primește peste 60.000 lei pe lună și că, „dacă nu va fi pe placul autorităților”, n-au decât să-l dea afară fiindcă, cu leafa pe trei luni „luată înainte, poate sta un an la Paris”.

¹ SRI, D. 2710, vol. 4, f. 82-83.

Dl. Emil Cioran – un tânăr de 30 ani – lipsește de mult din Țară, a stat mereu la Paris pentru continuarea unor studii ce nu se mai sfârșesc și a căror roade sunt cu totul necunoscute. Este cert că DSA a pierdut contactul cu Țara și că a fost numit de Guvernul Legionar în postul de frunte din care va trebui să reprezinte Țara numai pe baza stăruințelor familiei sale legionare.

Credem că menținerea sa în acel post nu este folositoare Țărei și de aceea Vă rugăm să binevoiți a aprecia și lua măsurile necesare.

PREFECT,

Colonel Darie Rădulescu

***

COPIE

PROCES-VERBAL

Astăzi, 22 Aprilie, anul 1942

Noi, Repeanu Alexandru, comisar ajutor în Chestura Poliției Municipiului Sibiu, Biroul Siguranței.

Având în vedere procesul verbal de efectuarea percheziției domiciliare dresat de către noi în ziua de 22 Aprilie 1942, cu care ocazie s-a ridicat dela domiciliul numitului Cioran Aurel din Sibiu, str. Ilie Măcelar Nr. 6, divers material de propagandă legionară.

Noi în baza celor de mai sus am invitat în Oficiul acestei Chesturi de Poliție pe numitul Cioran Aurel și care, interogat asupra celor găsite la domiciliul său, ne declară cele ce urmează:

Mă numesc Cioran Aurel, de ani 27, născut în anul 1914, luna Mai, ziua 25, în comuna Rășinari, județul Sibiu, fiul lui Emilian și Elvira, de profesiune avocat, domiciliat în Sibiu, str. Ilie Măcelaru Nr. 6, necăsătorit, de religie ortodoxă, de origine etnică română, serviciul militar satisfăcut, fără avere personală, pedepsit sau dat

în judecată nu am fost dat niciodată și cu privire la cele interogate declar următoarele:

Recunosc că material prevăzut în procesul verbal dresat de către Dv. în ziua de 22 Aprilie a.c. cu ocazia efectuării percheziției domiciliare este al meu.

Atât cărțile, revistele, cât și cămașa tip legionar le am încă din timpul regimului legionar și nu le-am distrus până în prezent întrucât nu mi s-a pus în vedere și nici nu am cunoștință că ar exista vre-o lege sau dispoziție prin care să se interzică posedarea a astfel de material.

În timpul regimului legionar am fost înscris în mișcarea legionară, în organizația Sibiu, având gradul de membru.

Nu am luat parte la rebeliunea din 21-23 Ianuarie 1942, în care timp am fost la domiciliul meu, în Sibiu, str. Ilie Măcelaru Nr. 6; menționez că în acel timp domiciliul meu în Sibiu, str. Tribunei Nr. 28. În mișcarea legionară am făcut parte din Cuibul condus de șeful de Cuib Dr. Nistor Chioreanu.

Comisar aj.

[ilizibil]

[ilizibil]

[ilizibil]

Din acel club mai făcea parte și Dl. colonel rez. Savu Sabin, pe ceilalți nu-mi mai reamintesc cum îi chema. Carnetul de cotizații legionare găsit la domiciliul meu nu știu de unde provine, însă mi se pare că îl am dela Dr. Fleșeriu încă din timpul când eram ca avocat stagiar la Dr. Borgea din Sibiu, str. Regina Maria, unde Dr. Fleșeriu lucrase ca avocat, menționez că în acel timp Dr. Fleșeriu era plecat și probabil atunci l-am luat cu alte hârtii ce mai rămăsese în biroul dumnealui.

Aceasta îmi este declarația mea pe care o dau, susțin și semnez propriu.

Comisar aj.

[ilizibil]

[ilizibil]

[ilizibil]

Drept pentru care am dresat prezentul proces verbal în patru exemplare, dintre care un exemplar se va înainta Curții Marțiale C. 7. A. Sibiu, două exemplare se vor înainta Inspectoratului Regional de Poliție Alba-Iulia, iar unul va rămâne la arhiva Chesturei Poliției Municipiului Sibiu.

La prezentul proces verbal se anexează și un proces verbal de efectuarea percheziției domiciliare.

Comisar aj.

[ilizibil]

[ilizibil]

Asistenți:

Pentru conformitate:

Comisar ajutor

Repeanu Alexandru

***

Autoritatea care a întocmit fișa
CHESTURA POLIȚIEI
MUNICIPIULUI SIBIU

Data
29 Aprilie 1942

FIȘĂ MODEL
PENTRU MEMBRII MIȘCĂREI LEGIONARE¹

1. – Numele de familie: Cioran
2. – Prenumele: Aurel
3. – Domiciliul actual: Sibiu, str. Ilie Măcelaru Nr. 6
– Domiciliu anterior: Sibiu, str. Tribunei Nr. 28
4. – Născut la anul: 1914, luna: Mai, ziua: 25
5. – Localitatea unde s-a născut: Comuna Rășinari - jud. Sibiu

¹ SRI, D. 2710, vol. 4, f. 82-83.

6. – Originea etnică: română
7. – Religia: ortodoxă
8. – Numele și originea etnică a părinților
  - a. – Tatăl: Emilian Cioran, român
  - b. – Mama: Elvira Cioran, născ. Comanicu, română
9. – Căsătorit cu: necăsătorit, de origine __, de religie __, numele de familie anterior căsătoriei __
10. – Numărul, numele și vârsta copiilor
11. – Studiile Licențiat al Facultății de Drept, București
12. – Profesia actuală: avocat
– Profesia anterioară: intern stagiar
13. – Situația militară: satisfăcut serviciul militar
  - a. – Contingentul: 1937
  - b. – Gradul: sublt. rez.
  - c. – Unitatea: Depozit de Armament Sibiu
  - d. – A fost mobilizat: da
  - e. – De când și pînă când: 1 Oct. 1941 pînă la 7 Nov. 1941
  - f. – Unitatea biroul sau stabilimentul unde a făcut serviciu efectiv: Centrul de Instrucție al Atelierele Mobile București
14. – Starea materială: fără avere personală
15. – Organizația din care face parte: Mișcarea Legionară
16. – Ce calitate sau grad are: membru
17. – Ce activitate desfășoară
  - a. – organizatorică
  - c. – teroristă
  - d. –
18. – Activitatea polit., publică și privată
  - a. –
  - b. –
  - c. –
  - d. –

19. – Membrii mișcării cu care este în legătură: Ganea Dumitru
20. – Ce relații sociale are
21. – Infracțiunile săvârșite și condamnările
a. –
b. –
c. –
d. –
22. – Fapte cari ating onoarea, moralitatea, ordinea publică, pentru care n-a fost judecat sau condamnat
23. – Vițiile de care este predominant /joacă cărți, beție, femei/
24. – Sănătatea: sănătos
25. – Dacă este susceptibil să fie redresat și, în aceasta ipoteză, în ce domeniu poate fi utilizat, spre a fi util societății:
Certific exactitatea datelor în prezenta fișă.

Semnătura și funcțiunea persoanei care a întocmit-o
comisar

ilizibil

***

Biroul de cazier și identificare al
Parchetului Tribunalului Sibiu
Cazier No. 253 din 1949

Formular No. 1

FIȘĂ DE CAZIER¹

Numele de familie: Cioran, de botez: Aurel
Porecle și pseudonime –
născut în anul 1914, luna Mai, ziua 25, în comuna Rășinari, județ Sibiu, fiul lui Emilian și Elvira, profesiunea avocat, naționalitatea română, domiciliul: Sibiu, str. Ilie Măcelar No. 6, jud. Sibiu

¹ SRI, D. 2710, vol. 4, f. 76.

Date propriu zise

Condamnat la 7 (șapte) ani Închis. Cor. prin sent. No. 93 din 14.11.949 de către Tribunalul Militar Sibiu

Mandat de arestare No. 1693 din 21.11.949 emis de Parchetul Militar Sibiu

Pedeapsa începe la 22 Iunie 1948

expiră la 20 Iunie 1955

Mențiuni:

pt. Delictul de uneltire contra ordinii sociale, art. 209 al. a și e cp. comb. art. 3, legea 856/938

***

19 aprilie 1951

NOTĂ¹

În timpul din urmă, mai ales două evenimente de ordin internațional au constituit subiectul celor mai vii discuții în cercurile reacționare din Sibiu. Unul consta în anumite măsuri luate recent de guvernul francez și altul în demiterea generalului Mac Arthur din toate funcțiile militare deținute în S.U.A.

Se știe că guvernul francez, la sugestia președintelui Auriol, care, de curînd, a făcut o vizită oficială în America de Nord, a interzis activitatea pe teritoriul Franței a Consiliului Mondial al Păcii. Probabil pentru a nu se discredita cu desăvîrșire în fața opiniei mondiale și franceze, guvernul francez a hotărît ca, în același timp cu această măsură, să expulzeze din Franța și pe toți fugarii romîni aparținînd fostei mișcări legionare. Este interesant de remarcat că acest lucru se petrece într-un moment cînd cercurile europene romînești național-țărăniști

¹ SRI, D. 2710, vol. 1, f. 112-114.